

ВІСНИК ЦЕНТРУ®

Після перемоги Віктора Ющенка в Україні активізуються демократичні і ринкові реформи

Справджуються прогнози щодо обрання президентом Віктора Ющенка. МЦПД вважає, що він збереже суттєвий вплив на посаді президента, попри обмеження його повноважень через внесення змін до Конституції. Ющенко зможе швидко сформувати нову парламентську більшість та уряд з її представників. Ми очікуємо активізації ринкових і демократичних реформ 2005 року. Це поліпшить умови для провадження бізнесу та інвестицій, що сприятиме збереженню високих темпів економічного зростання. Економічні відносини розвиватимуться і з Євросоюзом, і з Росією. Водночас вплив Москви на політичну ситуацію в Україні неабияк впаде, а політичні взаємини з ЄС активізуються

Повторні фальсифікації були малоюмовірні

Очікування, що голосування 26 грудня виграє Ющенко, підтверджуються. Відповідно до попередніх даних голосування, його відрив від Януковича становив близько 8%. Перемогу опозиційного кандидата підтвердили і екзит-поли. Надзвичайно сприятливий чинник для Ющенка – звільнення від цензури центральних телеканалів, що почали подавати об'єктивну інформацію про перебіг політичних подій.

З огляду на зміну умов повторна фальсифікація результатів виборів на користь Януковича була малоюмовірною. По-перше, він втратив підтримку багатьох топ-політиків і чиновників, які працювали на його кампанію до “помаранчевої революції”. По-друге, навіть якщо більшість членів виборчих комісій і представників влади, що були причетними до фальсифікації виборів, і зберегли посади, чимало з них не пішли на ризик вчинення другого злочину. Запорукою цього є активна позиція мільйонів українців, які впродовж “помаранчевої революції” продемонстрували, що готові та здатні захищати демократичність виборів.

Ризиком є несприйняття Ющенка великою частиною виборців Сходу та Півдня. Під впливом дворічної цензури на центральних телеканалах вони вважають Ющенка ультра націоналістом, яким маніпулює Захід. Частина виборців, особливо в Донбасі, сприймає скасування

результату виборів як незаконне позбавлення Януковича легітимної перемоги.

Нова більшість працюватиме з Ющенком

Ми прогнозуємо, що після виборів у Верховній Раді буде швидко утворено нову більшість, яка повністю або великою мірою підтримуватиме політику президента Ющенка. До неї, найвірогідніше, увійдуть фракції “Наша Україна”, блоку Юлії Тимошенко, Народної аграрної партії, Народно-демократичної партії та Партії промисловців і підприємців. Можливе входження до нової більшості фракції Соціалістичної партії. Імовірним також є приєднання чималої частини депутатів, які до “помаранчевої революції” були членами прокучмівських фракцій СДПУ(о), “Трудової України”, “Єдиної України”, “Союзу” та “Демократичних ініціатив”. З представників цих політичних сил буде сформовано уряд і призначено прем'єр-міністра. За умови ефективного використання власних повноважень президент залишиться головною постаттю в українській політиці.

Ми очікуємо прискорення демократичних і ринкових реформ з середини 2005 року, після подолання короткострокових негативних наслідків виборів. Проведена конституційна реформа означатиме посилення ваги органів, що обираються: рад усіх рівнів і голів міст, сіл і селищ. Зросте роль незалежних медіа через прихід нових інвесторів і формування

конкурентного ринку. Через це буде суттєво скорочено корупцію та державне втручання в економічні процеси. Президент Ющенко та парламентські партії прагнутимуть продемонструвати свою ефективність перед виборами 2006 року. Тому ми очікуємо радикальної реформи системи ухвалення державних рішень, продовження податкової реформи, реформи системи соціального забезпечення, активізацію регуляторної та житлово-комунальної реформ.

Україна стане центром поширення демократії

На нашу думку, глава держави, парламент та уряд прагнутимуть розвитку економічних відносин і з Євросоюзом, і з Росією. Ймовірною метою є створення зон вільної торгівлі з обома ключовими економічними партнерами та заохочення інвестицій від їхнього бізнесу. Уряд прискорить процес приєднання до Світової організації торгівлі.

Водночас зовнішня політика буде чітко зорієнтована на приєднання до ЄС. Контакти Києва з Брюсселем будуть набагато активнішими та результативнішими, ніж з Москвою. Її вплив на внутрішню та зовнішню політику України суттєво послабне. Україна або вийде з проекту утворення ЄЕП разом із Росією, Білоруссю та Казахстаном, або наполягатиме на його трансформації в зону вільної торгівлі.

Нова українська влада прагнутиме налагодити гарні політичні стосунки зі США. Ющенкові, найімовірніше, доведеться виконати виборчу обіцянку вивести військовиків з Іраку. Утім, для Вашингтона буде важливіша нова роль Києва як центру поширення демократичних і ринкових ідей на країни СНД, зокрема Молдову, Білорусь та Росію. ■

За додатковою інформацією звертайтеся, будь ласка, до Дар'ї Глущенко за телефоном (044) 236-4477 та електронною поштою dgluschenko@icps.kiev.ua.

Політична криза не стане економічною. Прогноз на 2005–2006 роки

Президентські вибори посилюють тенденцію сповільнення економічного зростання в Україні. Натомість 2004 рік став черговим роком рекордних темпів економічного зростання, які ми прогнозуємо на рівні 12%.

За оцінкою МЦПД, втрати від політичної кризи становлять до 0,5% ВВП.

Висока інфляція та м'яке погіршення кон'юнктури світових товарних ринків 2005 року зменшать темпи зростання реального ВВП до 7%.

2006 року економіка трохи пришвидшиться через зниження інфляції й прискорення інвестицій

Успереч численним заявам політиків політична криза, що загострилася після другого туру виборів президента України, не перейшла в економічну. На споживчому ринку не виникло дефіциту, зростання цін у листопаді було меншим, ніж у жовтні, девальвації гривні за офіційним курсом обміну не відбулося. За оцінкою МЦПД, втрати економіки від радикалізації політичної боротьби, загрози сепаратизму, неповного функціонування державних органів управління становлять не більше 0,5% річного ВВП. Водночас підтримане політичною кризою сповільнення економіки вирішує проблему ризику перегрівання, який був актуальним ще влітку.

Ми зменшуємо прогноз зростання української економіки 2004 року з 13,5% до 12% у реальному вимірі через

збільшення інфляції до 12% та радикалізацію політичної боротьби. В основі піднесення лежать високі темпи зростання експорту товарів і послуг (34%), які переважали імпорту (22%), а також зростання сукупного споживання (12,6%). Велике перевищення експорту над імпортом дає Україні змогу мати цього року рекордне сальдо рахунку поточних операцій платіжного балансу, яке ми оцінюємо на рівні більше 10% ВВП.

Уповільнення економіки 2005 року триватиме: зростання реального ВВП становитиме 7%. Водночас інвестиції зростатимуть швидше за ВВП, що дасть змогу збільшитися економічному зростанню до 7,5% 2006 року, навіть попри збереження тенденції до м'якого погіршення кон'юнктури на світових товарних ринках.

Макрофінансова ситуація поступово поліпшуватиметься. Ми очікуємо на зменшення дефіциту бюджету з 3% ВВП 2004 року до 1% ВВП 2006 року. Видатки упродовж прогнозного періоду будуть стабільними на рівні 29% ВВП. Зростання доходів бюджету буде спричинено переглядом податкових пільг і помірною детінізацією української економіки. Фіскальний розрив не створюватиме нових боргів із соціальних виплат через наявність ресурсів для його фінансування. Основними джерелами фінансування дефіциту знову будуть приватизація та зовнішні запозичення.

Інфляція сповільниться до 11% 2005 року та 6% 2006 року. Водночас у першій половині 2005 року ми очікуємо на високі темпи споживчої інфляції (у річному вимірі до 15–16%), зумовленої збереженням тенденцій зростання цін на продовольчі товари, весняним подорожчанням нафтопродуктів, а також рішеннями органів влади про збільшення регульованих тарифів і цін, які відклалися упродовж 2004 року через політичну недоцільність. Найвідчутнішим буде зростання тарифів на послуги транспорту і житлово-комунального господарства.

У 2005–2006 роках темпи зростання імпорту випереджатимуть темпи зростання експорту, водночас сальдо поточного і торгівельного балансів залишаться вельми високим. Збереження таких тенденцій означає чималий чистий приплив іноземної валюти після завершення виборів і відновлення рівня золотовалютних резервів. Тобто НБУ зможе і надалі забезпечувати стабільність обмінного курсу гривні до долара і навіть вдаватися до помірної номінальної девальвації, зважаючи на поступове знецінення курсу долара у світі. ■

Міжнародний центр перспективних досліджень здійснює щоквартальні прогнози розвитку економіки України починаючи з 1997 року. Прогноз оприлюднюється у публікації "Квартальні передбачення". За додатковою інформацією звертайтеся, будь ласка, до Андрія Блінова за телефоном (044) 236-4477 та електронною поштою ablinov@icps.kiev.ua.

Таблиця 1. Основні макроекономічні показники

Роки	2003	2004	2005	2006
Показники	(п р о г н о з)			
ВВП, реальний, рвз*	9,4	12,0	7,0	7,5
Промислове виробництво, реальне, рвз	15,8	13,0	9,5	8,0
Сільськогосподарське виробництво, реальне, рвз	9,9	17,0	2,0	2,5
Валове нагромадження основного капіталу, реальне, рвз	15,8	11,0	10,0	12,0
Споживання, реальне, рвз	12,8	12,6	7,7	9,3
Індекс споживчих цін, рвз	8,2	12,0	11,0	6,0
Заробітна плата, реальна, рсвз**	24,0	23,0	18,0	15,0
Безробіття за методологією МОП, %	9,1	8,5	8,2	8,0
Експорт товарів і послуг, рвз	24,0	34,0	10,0	7,0
Імпорт товарів і послуг, рвз	28,7	22,0	16,0	13,0
Сальдо поточного рахунку, % ВВП	5,8	10,4	7,1	3,9
Сальдо Зведеного бюджету, % ВВП	-0,2	-3,0	-2,5	-1,0
Офіційний обмінний курс, середній за рік, грн./\$	5,33	5,32	5,29	5,22

* рвз = річна відсоткова зміна, ** рсвз = річна середня відсоткова зміна

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів
Розрахунки та прогноз: "Квартальні передбачення"

вісник центру є щотижневою публікацією Міжнародного центру перспективних досліджень, що розповсюджується електронною поштою. Якщо ви хочете бути внесеними до списку розсилання бюлетеня, надішліть інформацію про себе на адресу: marketing@icps.kiev.ua.

Редактор **вісника центру** Євген Шульга (shulha@icps.kiev.ua)

Телефон: (044) 236-4477.

Передрук матеріалів дозволено з відома Центру.

Міжнародний центр перспективних досліджень – незалежна дослідницька організація, що має на меті інтелектуальну підтримку процесу ухвалення політичних рішень в Україні.

Директор Центру Віра Нанівська.

Адреса: вул. Пимоненка, 13а, Київ, Україна, 04050.

Телефон: (044) 236-4377, 236-4477. Факс: (044) 236-4668

Сторінка у Всесвітній павутині: <http://www.icps.kiev.ua/>